

УДК 711:628:517

DOI: 10.30838/J.BPSACEA.2312.220920.23.673

ІСТОРІЯ КАФЕДРИ АРХІТЕКТУРИ

ЗАХАРОВ Ю. І.¹, канд. техн. наук, проф.,
МАКОВЕЦЬКИЙ Б. І.², канд. техн. наук, доц.,
САНЬКОВ П. М.^{3*}, канд. техн. наук, доц.,
ПАЛАГІНА Л. П.⁴, ст. викл.

¹ Кафедра архітектури, Державний вищий навчальний заклад «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури», вул. Чернишевського, 24-а, 49600, Дніпро, Україна, тел. +38 (050) 590-91-04, e-mail: cnc72mail@gmail.com, ORCID ID: 0000-0002-6048-6677

² Кафедра архітектури, Державний вищий навчальний заклад «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури», вул. Чернишевського, 24-а, 49600, Дніпро, Україна, тел. +38 (095) 571-05-24, e-mail: bim953@gmail.com, ORCID ID: 0000-0002-7406-1207

^{3*} Кафедра архітектури, Державний вищий навчальний заклад «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури», вул. Чернишевського, 24-а, 49600, Дніпро, Україна, тел. +38 (050) 149-85-41, e-mail: petsankov5581@gmail.com, ORCID ID: 0000-0002-0898-7992

⁴ Кафедра архітектури, Державний вищий навчальний заклад «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури», вул. Чернишевського, 24-а, 49600, Дніпро, Україна, тел. +38 (067) 510-10-85, e-mail: yuriy.palagin@meta.ua, ORCID ID: 0000-0001-5119-9265

Анотація. Історія кафедри архітектури починається з перших днів створення ДІБІ (зараз ДВНЗ ПДАБА). За 90 років існування кафедра пройшла великий і важливий для академії і, зокрема, архітектурного факультету, факультету промислового та цивільного будівництва і факультету цивільної інженерії та екології, шлях свого становлення і розвитку. Наукові роботи кафедри архітектури використані в проектуванні, будівництві і реконструкції житлових, цивільних і промислових будівель на території всіх функціональних зон багатьох міст колишнього СРСР і нинішньої України. Розробки колективу кафедри впроваджені в генеральні плани Москви, Риги, Таллінна, Вільнюса, Лієпаї, Кишинєва, Баку, Нальчика, Дніпропетровська, Тернополя, Хмельницького, Івано-Франківська, Ужгорода, Луганська, Севастополя, Ялти, Керчі та багатьох інших. Результати досліджень публікувалися в наукових збірниках, журналах і в окремих монографіях, а також обговорювалися на конференціях різних рівнів, що відбуваються по всьому світу. Співробітники кафедри брали особисту участь у роботі наукових конференцій в Австрії, Угорщині, Іспанії, Швеції та Чехії. Під керівництвом співробітників кафедри захищено понад 20 кандидатських дисертацій. На кафедрі працювали раніше і працюють нині дійсні та почесні члени та члени-кореспонденти таких академій як: Міжнародна академія безпеки життєдіяльності, Академія будівництва України та Інженерна академія. Наразі колектив кафедри архітектури докладає багато зусиль, щоб студенти і випускники пишалися своєю академією, виконуючи грамотно і на сучасному рівні роботи з реконструкції та нового будівництва на будь-яких інфраструктурних об'єктах сучасних міст.

Ключові слова: кафедра; історія; архітектура; містобудування; академія

ИСТОРИЯ КАФЕДРЫ АРХИТЕКТУРЫ

ЗАХАРОВ Ю. И.¹, канд. техн. наук, проф.,
МАКОВЕЦКИЙ Б. И.², канд. техн. наук, доц.,
САНЬКОВ П. М.^{3*}, канд. техн. наук, доц.,
ПАЛАГИНА Л. П.⁴, ст. препод.

¹ Кафедра архитектуры, Государственное высшее учебное заведение «Приднiпровская государственная академия строительства и архитектуры», ул. Чернышевского, 24-а, 49600, Днипро, Украина, тел. +38 (050) 590-91-04, e-mail: cnc72mail@gmail.com, ORCID ID: 0000-0002-6048-6677

² Кафедра архитектуры, Государственное высшее учебное заведение «Приднiпровская государственная академия строительства и архитектуры», ул. Чернышевского, 24-а, 49600, Днипро, Украина, тел. +38 (095) 571-05-24, e-mail: bim953@gmail.com, ORCID ID: 0000-0002-7406-1207

^{3*} Кафедра архитектуры, Государственное высшее учебное заведение «Приднiпровская государственная академия строительства и архитектуры», ул. Чернышевского, 24-а, 49600, Днипро, Украина, тел. +38 (050) 149-85-41, e-mail: petsankov5581@gmail.com, ORCID ID: 0000-0002-0898-7992

⁴ Кафедра архитектуры, Государственное высшее учебное заведение «Приднепровская государственная академия строительства и архитектуры», ул. Чернышевского, 24-а, 49600, Днепро, Украина, тел. +38 (067) 510-10-85, e-mail: yuriy.palagin@meta.ua, ORCID ID: 0000-0001-5119-9265

Аннотация. История кафедры архитектуры начинается с первых дней создания ДИСИ (сейчас ГВУЗ ПГАСА). За 90 лет существования кафедра прошла большой и важный для академии и, в частности, архитектурного факультета, факультета промышленного и гражданского строительства и факультета гражданской инженерии и экологии путь своего становления и развития. Научные работы кафедры архитектуры использованы в проектировании, строительстве и реконструкции жилых, гражданских и промышленных зданий на территории всех функциональных зон многих городов бывшего СССР и нынешней Украины. Разработки коллектива кафедры внедрены в генеральные планы Москвы, Риги, Таллинна, Вильнюса, Лиепая, Кишинева, Баку, Нальчика, Днепропетровска, Тернополя, Хмельницкого, Ивано-Франковска, Ужгорода, Луганска, Севастополя, Ялты, Керчи и многих других городов. Результаты исследований публиковались в научных сборниках, журналах и в отдельных монографиях, а также обсуждались на конференциях разных уровней, проходящих по всему миру. Сотрудники кафедры принимали личное участие в работе научных конференций в Австрии, Венгрии, Испании, Швеции и Чехии. Под руководством сотрудников кафедры защищено более 20 кандидатских диссертаций. На кафедре работали ранее и трудятся в настоящее время действительные и почетные члены и члены-корреспонденты таких академий как: Международная академия безопасности жизнедеятельности, Академия строительства Украины и Инженерная академия. В настоящее время коллектив кафедры архитектуры прилагает много усилий, чтобы студенты и выпускники гордились своей академией, выполняя грамотно и на современном уровне работы по реконструкции и новому строительству на любых инфраструктурных объектах современных городов.

Ключевые слова: кафедра; история; архитектура; градостроительство; академия

HISTORY OF THE DEPARTMENT OF ARCHITECTURE

ZAKHAROV Yu.I.¹, *Cand. Sc. (Tech.), Assoc. Prof.*,
MAKOVETSKYI B.I.², *Cand. Sc. (Tech.), Assoc. Prof.*,
SANKOV P.M.^{3*}, *Cand. Sc. (Tech.), Assoc. Prof.*,
PALAGINA L.P.⁴, *Assist. Prof.*

¹ Department of Architecture, State Higher Education Institution “Prydniprovsk State Academy of Civil Engineering and Architecture”, 24-a, Chernyshevskoho St., 49600, Dnipro, Ukraine, tel. +38 (050) 590-91-04, e-mail: cnc72mail@gmail.com, ORCID ID: 0000-0002-6048-6677

² Department of Architecture, State Higher Education Institution “Prydniprovsk State Academy of Civil Engineering and Architecture”, 24-a, Chernyshevskoho St., 49600, Dnipro, Ukraine, tel. +38 (095) 571-05-24, e-mail: bim953@gmail.com, ORCID ID: 0000-0002-7406-1207

^{3*} Department of Architecture, State Higher Education Institution “Prydniprovsk State Academy of Civil Engineering and Architecture”, 24-a, Chernyshevskoho St., 49600, Dnipro, Ukraine, tel. +38 (050) 149-85-41, e-mail: petsankov5581@gmail.com, ORCID ID: 0000-0002-0898-7992

⁴ Department of Architecture, State Higher Education Institution “Prydniprovsk State Academy of Civil Engineering and Architecture”, 24-a, Chernyshevskoho St., 49600, Dnipro, Ukraine, tel. +38 (067) 510-10-85, e-mail: yuriy.palagin@meta.ua, ORCID ID: 0000-0001-5119-9265

Abstract. The history of the Department of Architecture begins from the first days of the creation of Dnepropetrovsk Civil Engineering Institute (now – State Higher Education Institution “Prydniprovsk State Academy of Civil Engineering and Architecture”). For 90 years of its existence, the Department of Architecture has passed a large and important path for the Academy and, in particular, for the Faculty of Architecture, the Faculty of Industrial and Civil Engineering and the Faculty of Civil Engineering and Ecology, the path of its formation and development. The scientific research of the Department of Architecture were used in the design, construction and reconstruction of residential, civil and industrial buildings on the territory of all functional zones of many cities of the former USSR and current Ukraine. The developments of the department staff were introduced into the master plans of Moscow, Riga, Tallinn, Vilnius, Liepaja, Chisinau, Baku, Nalchik, Dnipropetrovsk, Ternopil, Khmelnytskyi, Ivano-Frankivsk, Uzhgorod, Lugansk, Sevastopol, Yalta, Kerch and many others. The research results were published in scientific collections, academic journals and in individual monographs, as well as discussed in conferences at various levels, held in countries around the world. The staff of the department took personal part in scientific conferences in Austria, Hungary, Spain, Sweden and the Czech Republic. More than 20 PhD theses have been defended under the guidance of the department staff. In the ranks of the department worked earlier and are currently working full and honorary members and corresponding members of such academies as: the International Academy of Life Safety, the Academy of

Civil Engineering of Ukraine and the Academy of Engineering. At present, the staff of the Department of Architecture is spending a lot of efforts so that students and graduates of the Academy are proud of their Academy, and also performing competently and up-to-date work on reconstruction and new construction in any infrastructure facilities of modern cities.

Keywords: *department; history; architecture; urban planning; academy*

У 1930 році Дніпропетровський інженерно-будівельний інститут заснований. Тоді ж і були створені перші 11 кафедр, серед яких – кафедра архітектури.

Будівля вечірнього інституту і будівельного технікуму по вулиці Чкалова, 11 (у ті роки Базарної) не відповідала умовам для роботи нового інституту. Будівництво нового корпусу ДІБІ було почате в 1930 році по вулиці Чернишевського. Автори цього проекту – доценти кафедри архітектури Г. Л. Швецько-Венецький і Б. С. Кащенко.

У перші роки після створення інституту факультетів не було. У 1934 році засновано будівельний факультет, деканом якого став К. А. Таран.

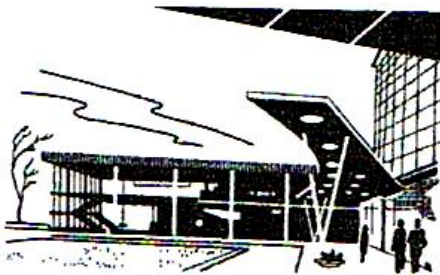
Першим завідувачем кафедри архітектури став доцент Г. Л. Швецько-Венецький, що керував кафедрою з 1930 по 1931 рік. Десять років (з 1931 по 1941 рік) цю посаду обіймав доцент Б. С. Кащенко.

Всесоюзний комітет соціалістичного змагання вузів визнав ДІБІ переможцем

серед будівельних вузів. Кращих показників досягли кафедри архітектури, геодезії, математики і будівельної механіки. А завідувачі кафедр, у тому числі і Б. С. Кащенко, були премійовані.

Найважливішою справою зновоствореного інституту було укомплектування його необхідними кафедрами. Доценти Б. С. Кащенко і Г. Л. Швецько-Венецький залучали для роботи на кафедрі найбільш кваліфікованих фахівців із провідних проектних організацій міста – Облпроекту, Промбудпроекту та інших. Вони ж організували при інституті Бюро реального проектування, і через нього здійснювали зв'язок і співдружність кафедри з будівельними і проектними організаціями.

За 10 років інститут перетворився на повноцінну навчальну і наукову устанovu. Виросла матеріально-технічна база кафедр, лабораторій, науково-дослідних станцій і майстерень, зміцнювався науково-педагогічний колектив, створювалися нові кафедри, міцнів зв'язок із виробництвом.

Архітектура цивільних і промислових будинків – основна дисципліна кафедри, до складу якої входять: історія архітектури, питання архітектурної композиції, основи проектування і будівельна фізика, цивільні будинки та їх архітектурні конструкції, основи містобудування, промислові будівлі та їх архітектурні конструкції.

Ця дисципліна тісно пов'язана з предметами, що викладаються на кафедрах: залізобетонних конструкцій; металевих конструкцій; планування й організації будівництва; технології будівельного виробництва; безпеки життєдіяльності; основ і фундаментів; технології будівельних матеріалів, виробів і конструкцій; економіки підприємств; гідротехніки; опалення і вентиляції. Кафедра архітектури, будучи випусковою, об'єднує всі інженерні дисципліни в єдине ціле.

Велика Вітчизняна війна перевернула звичайний спосіб життя інституту, вимагаючи від усіх його працівників і студентів максимальної самовіддачі. Вона забрала життя багатьох студентів, викладачів, робітників та службовців ДІБІ.

Із перших днів війни багато викладачів були призвані в діючу армію, у тому числі з кафедри архітектури її завідувач, доцент

Б. С. Кащенко й асистент М. Ю. Вассерман. Навчальний корпус був перетворений на госпіталь, а інститут частково перемістився в будинок Палацу культури швейної фабрики. Викладачі інституту виявляли активність, використовуючи професійні знання для боротьби із загарбниками.

Студенти нашого інституту разом зі студентами інших вузів стали першими

курсантами артилерійського училища, створеного в Дніпропетровську. Приймавши військову присягу, курсанти вже 20 серпня 1941 року прийняли перший бій із фашистами. За мужність і відвагу, виявлені під час оборони Дніпропетровська, училище було нагороджене орденом Червоного Прапора, а 16 курсантів стали Героями Радянського Союзу. Серед них був і студент ДІБІ А. А. Поздняков.

У 20-х числах серпня 1941 року інститут був евакуйований у м. Новосибірськ. На новому місці виникло багато проблем з облаштуванням, організацією навчального процесу, постачанням продовольства тощо.

Переборюючи труднощі, пов'язані з важкими умовами роботи, з тісністю, з нестачею харчування, люди жили єдиною метою – віддати сили й уміння на справу перемоги над ворогом. Паралельно з навчальним процесом викладачі і студенти проводили дослідження з міцності будівель і конструкцій. Робота сприяла скороченню термінів запровадження в дію підприємств, що працювали на оборону. Проводилися роботи з льодових переправ у бойовій обстановці, роботи з організації відбудови міст і сіл, зруйнованих війною, та інші.

25 жовтня 1943 року Дніпропетровськ був звільнений. Місто лежало в руїнах – кращі будівлі були зруйновані або спалені. Повернувшись в рідне місто, колектив інституту почав налагоджувати нормальне життя.

У листопаді 1943 року відновлено навчальний процес і одночасно студенти й викладачі працювали над відновленням корпусу інституту. Педагогічний колектив вузу був дуже маленьким – 21 особа, у тому числі три професори, шість доцентів і стільки ж старших викладачів і асистентів.

У 1943–1944 навчальному році кафедри найчастіше мали лише одного працівника, що суміщав функції завідувача, доцента й асистента.

Викладачі відновлювали методичну літературу, займалися науковою, виховною роботою, допомагали налагоджувати побут студентів. А було їх тоді 52 чоловіки.

На 1 січня 1945 року в інституті вже навчалось 566 студентів. Зріс і педагогічний колектив – 46 викладачів і 23 сумісники.

І хоча час був важкий – холодна зима, відсутність опалення, роботи на підсобних городніх ділянках, відновлювалися громадські організації; уже репетирував драмгурток, студентський хор; працювали архітектурний, математичний та інший гуртки.

Зростала інтенсивність і науково-дослідницької роботи. Так, доцент Г. П. Швецько-Венецький розробляв тему «Житлове будівництво на базі місцевих матеріалів», а доцент М. Г. Фішман – «Вивчення й узагальнення досвіду відбудови зруйнованих будівель і споруд».

Викладачі кафедри консультували безліч цивільних, промислових і військових об'єктів з питань відновлення і будівництва.

У важкі роки війни колектив інституту вистояв, зумів налагодити навчання студентів, вирішувати складні питання побуту, проводити потрібну дослідницьку роботу, надавати допомогу місту в його відбудові. А його представники на фронті зі зброєю в руках наближали день Перемоги. За те, щоб він скоріше постав, склали голови М. Ю. Вассерман – асистент кафедри архітектури і багато викладачів, співробітників і студентів.

У післявоєнні роки в країні розгорнулося широкомасштабне будівництво. Не вистачало кваліфікованих кадрів інженерів-будівельників.

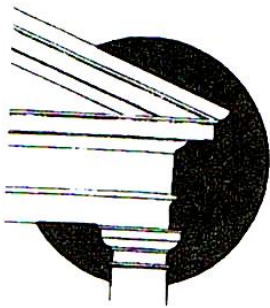
Потрібно було відновити довоєнний рівень випуску фахівців. Нашому інституту доводилося долати великі труднощі в досягненні цієї мети.

Складним було становище з професорсько-викладацькими кадрами, виникали труднощі в організації навчального процесу і побуту студентів, відбудові матеріально-технічної бази, проведенні наукових досліджень.

Проте, незважаючи на труднощі більшість студентів намагалися учитися сумлінно. Особливо старанно навчалися демобілізовані воїни. Велика група студентів – фронтовиків-відмінників була

залишена на викладацькій роботі. Багато хто з них захистив дисертації, працювали на кафедрах. Серед них – Г. І. Луста, доцент кафедри архітектури. Ще в студентські роки

він вирізнявся працьовитістю, прагненням до самоосвіти в галузі образотворчого мистецтва, живопису.

Композиція відіграє велику роль у формуванні зручних і красивих будівель, споруд і їх ансамблів.

Для створення повноцінної архітектури необхідні творчі зусилля архітекторів і будівельників, що володіють певною майстерністю і художнім смаком.

Зараз, коли в наявності великі досягнення у виготовленні нових легких, міцних і красивих матеріалів, збірних конструкцій, в умовах розгорнутої індустріалізації будівництва наші люди чекають появи багатьох гарних і різноманітних будівель, нових досягнень в архітектурі.

А щоб виконати це, необхідні майстерність, уміння, знання теорії архітектури, законів архітектурної композиції.

З 1948 року кафедрою завідував доцент І. А. Бурлак, що очолював дослідницьку роботу з архітектурної спадщини нашого міста.

Тоді ж на кафедрі працювали доценти М. Г. Фішман, А. В. Баранський, Я. Ю. Васерман, І. Я. Аптекман, архітектори В. В. Самодрігін і А. П. Павлов, а також провідні архітектори з проектних організацій міста – за сумісництвом.

У 1953 році завідувачем кафедри став доцент К. С. Рудаков, і працював на цій посаді 10 років.

У ці роки викладачі кафедри активно співпрацювали з підприємствами міста. Консультували й виконували експертизи з питань, пов'язаних із проектуванням і будівництвом нових споруд, упровадженням раціоналізаторських пропозицій разом із виробничниками і багато іншого.

Як великий структурний елемент вузу кафедра архітектури склалася саме в п'ятдесятих роках у зв'язку зі швидким ростом контингенту студентів. У цей період почалося широке будівництво навчальних корпусів ДІБІ, щоб задовольнити зростаючу потребу в навчальній площі аудиторій, створення нових лабораторій, кабінетів, залів проектування.

Під керівництвом завідувача, доцента К. С. Рудакова кафедра очолила і здійснила проектування цих корпусів, вела авторський нагляд за їх будівництвом і устаткуванням. Склад кафедри в цей час значно розширився за рахунок залучення видатних досвідчених фахівців-проектувальників із виробництва

О. Б. Петрова, і, трохи пізніше, В. Є. Горбоносова та І. Б. Мигая, а також за рахунок прийому кращих випускників кафедри, що відмінно зарекомендували себе в робочому проектуванні: С. Є. Кутакова, В. А. Бондаренко і пізніше А. М. Добаріна, Л. Ф. Троценко, В. І. Анпилогова та інших.

Потрібно особливо відзначити діяльність Олега Борисовича Петрова – відомого українського архітектора. В роки Великої Вітчизняної війни він як офіцер-сапер гідно пройшов суворими фронтовими шляхами. Командир взводу, командир роти, заступник начальника штабу, він брав участь в обороні Кавказу, у Яссько-Кишинівській операції, звільняв Краснодарський край, Україну, Румунію, Болгарію, Югославію, Угорщину, Австрію.

Після війни (у 1946 році Олег Борисович почав справу, про яку мріяв усі воєнні роки – роботу з відродження зруйнованих війною міст. Творча діяльність Олега Борисовича сприяла розвитку архітектури Придніпров'я. За його проектами побудовано багато десятків будівель у Дніпропетровську (нині Дніпро) і Дніпродзержинську (нині Кам'янське).

До переліку основних об'єктів, побудованих за проектами О. Б. Петрова, крім великої кількості житлових районів на місцях зруйнованих війною, входять також і великі житлові і цивільні будівлі, серед яких найбільш значимі: головний адміністративний корпус заводу «Південмаш»; житловий будинок на 120 квартир з центральними магазинами по

пр. К. Маркса, 55, комплекс проектних інститутів у забудові центральної площі Дніпропетровська (пл. Леніна); Дніпропетровський Будинок учених; громадська споруда видовищного призначення у парку Глоби; головний корпус ДБІ, розширення декількох корпусів нашого інституту, спортивний корпус і корпус плавального басейну ДБІ та багато інших; у тому числі пам'ятник Герою Радянського Союзу М. І. Сташкову; Меморіал біля села Військове на честь воїнів, що загинули ід час форсування Дніпра в 1943 році тощо.

О. Б. Петров у 1966 році став організатором створення і розвитку в нашому інституті архітектурного факультету.

Протягом багатьох років О. Б. Петров був членом Обласного правління Співки архітекторів України.

У 1981 році йому присвоєно звання заслуженого архітектора УРСР, а в 1994-му обрано Почесним академіком Української академії архітектури.

Проектування і реконструкція навчальних корпусів ДБІ почалася в 1954 році. Доценту О. Б. Петрову ректорат доручив очолити робочу групу з виконання

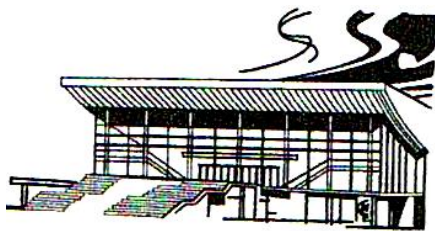
проектів. Основний кістяк групи склали доценти О. Б. Петров і К. С. Рудаков (як завідувач кафедри), студент С. Є. Кутаков, що навчався на останньому курсі і до інституту працював у проектній організації як технік-архітектор (безпосередньо в бригаді О. Б. Петрова) і асистентові В. А. Бондаренку. Згодом у цю групу включилися випускники інституту асистенти А. М. Добарін, Л. Ф. Троценко, І. І. Нескоромний.

У 1960 році почало працювати студентське проектно-конструкторське бюро (СПКБ), яке очолив В. І. Анпілогов.

Робота з проектування і спорудження нових прибудов і окремих об'єктів інституту виконувалася протягом низки років, аж до 1993-го.

Одним з актуальних напрямків діяльності кафедри архітектури була особиста участь її працівників у забудові Дніпропетровська, проектуванні багатьох цивільних і житлових будівель.

Навчальна і наукова робота на кафедрі одержала новий імпульс у зв'язку із закінченням будівництва й устаткуванням спеціально запроєктованої акустичної лабораторії.

Архітектура цивільних будівель – навчаючи цієї дисципліни, кафедра прагне дати студентам систему сучасних наукових і теоретичних знань щодо архітектурно-конструктивних структур житлових і громадських будівель, які зводяться на базі новітньої будівельної техніки; сприяти розвитку в них логічного мислення, конструктивної уяви й інтуїції в застосуванні будівельних конструкцій у проектуванні будинків; навчити застосовувати одержані знання і поглиблювати їх у процесі конструктивно-творчої діяльності студентів.

Доцент К. С. Рудаков проводив наукову діяльність у галузі акустичних досліджень зальних приміщень; дослідження звукоізоляції безлісних конструкцій підлог житлових будівель; захисту приміщень від виробничого шуму; акустичного зонування житлових будинків.

Доценти Вадим Євгенович Горбоносів і Ігор Борисович Мигай, що поповнили лави кафедри, досвідчені архітектори-проектувальники.

В. Є. Горбоносів – учасник бойових дій у Великій Вітчизняній війні, повернувшись

із фронту, працював у Дніпроцивілпроекті. За його проектами у Дніпропетровську зведено чимало будівель. Вадим Євгенович, працюючи на кафедрі, вів велику громадську роботу, виконуючи проектні розробки на прохання міських і районних організацій. За його проектом побудовано кінотеатр «Червоногвардієць», він – співавтор Пам'ятника комунарам у Нижньодніпровському районі.

Ігор Борисович Мигай – теж учасник бойових дій у Великій Вітчизняній війні. Розкриваючи закономірності краси в

архітектурі, він боровся проти архаїчних надмірностей, вважаючи, що естетичне виховання закликає до перетворення середовища. І. Б. Мигай – автор Монумента і Комплексу «На безіменній висоті», меморіального комплексу «Братські могили» на Жовтневій площі, пам'ятника генералу Пушкіну на пр. К. Маркса й інших.

А. В. Баранський навчав студентів творчо підходити до роботи над проектами, вміло використовуючи класичну спадщину в архітектурі. Так, Аркадій Вацлавович виявив свої глибокі знання з історії архітектури, свої художні здібності і гарний смак у проектуванні Палацу культури студентів у парку ім. Шевченка та в інших об'єктах, у яких брав участь.

Доцент Я. Ю. Вассерман – учасник бойових дій у Великій Вітчизняній війні. Його брат – М. Ю. Вассерман, асистент кафедри архітектури, загинув на фронті.

Яків Юхимович глибоко вивчав питання індустріалізації, типізації й уніфікації в будівництві стосовно створеного ним методу гнучких житлових секцій. Його дослідження вимагали подальшого розвитку діючої єдиної модульної системи і, особливо, впровадження міжгалузевої уніфікації в будівництво. Він видав велику кількість наукових праць у цьому напрямку.

Доцент М. Г. Фішман – фахівець у галузі архітектури промислових будівель і споруд. Марко Григорович працював над поліпшенням умов роботи під час виробничих процесів, вивчав особливості економіки й індустріалізації зведення промислових об'єктів.

М. Г. Фішман проводив дослідження під час експлуатації перших житлових будинків, виконаних із великих бетонних блоків, а також їх суміщених покриття.

Асистент С. Є. Кутаков працював над питаннями організації транспортної мережі у плануванні сільськогосподарських районів.

Потім він займався найбільш актуальною науковою роботою – «Удосконалення методології типового проектування на базі гнучких житлових секцій» за темою «Узагальнення

демографічних досліджень спадщини м. Дніпропетровська». У процесі цієї роботи здійснювалося комплексне натурне демографічне обстеження трьох основних районів міста, у якому брали участь студенти інституту – Бабушкінського, Жовтневого і Нижньодніпровського.

Асистент В. А. Бондаренко досліджував умови освітленості виробничих приміщень, для чого на ряді промислових підприємств були проведені комплексні натурні виміри цього показника. Для встановлення оптимальних величин освітленості визначено низку рекомендацій, у тому числі можливості використання зовнішніх відбивачів світла.

Асистент П. А. Буциченко займався оцінюванням ефективності планування сільськогосподарських районів, розробленого методом функціонального зонування територій. Розглядалися питання, пов'язані із розселенням і розміщенням капітального будівництва.

Асистент І. І. Нескоромний брав активну участь у художньо-декоративних роботах, що виконувалися на прохання міських і районних організацій. Ігор Іванович – співавтор пам'ятника «Скорботна наречена», встановленого біля Палацу студентів у пам'ять загиблим студентам. Пізніше І. І. Нескоромний працював головним архітектором Південного машинобудівного заводу. Зараз він доцент кафедри архітектурного проектування.

Протягом усіх років на кафедрі архітектури присутній «сплав» досвідчених архітекторів і молодого покоління. Узагалі без практики проектування викладання дисциплін архітектури важко уявити. Тому провідних архітекторів проектних організацій міста завжди запрошували на сумісницьку роботу як консультантів із дипломного проектування, для читання деяких лекцій і проведення практичних занять. Це відомі архітектори Д. І. Щербаков, В. А. Зуєв, В. С. Комен, А. І. Соїн, В. С. Путятін та інші.

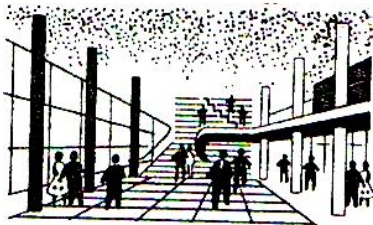
Гарною підмогою в одержанні навичок була робота в студентському проектно-конструкторському бюро. Активну участь у

роботі БПКБ брали О. Б. Петров, К. С. Рудаков, В. Є. Горбоносів, С. Є. Кутаков, В. А. Бондаренко, А. М. Добарін, Г. К. Клопко, Ю. І. Захаров й інші члени кафедри.

Навчальна, наукова, проектна і громадська робота на кафедрі була завжди досить напруженою. Але колективна праця, особливо в проектній діяльності, міцно об'єднувала співробітників кафедри в дружній колектив однодумців.

Викладачі кафедри не тільки сумлінно працювали, а і знаходили час для відпочинку. Доцент А. В. Баранський організував команду, що активно займалася

веслуванням на Дніпрі в літню пору. Узимку захоплювалися лижними гонками. Активно брали участь в оглядах-конкурсах художньої самодіяльності Я. Ю. Вассерман і В. Є. Горбоносів. Перший читав свої вірші, а другий грав на скрипці. С. Є. Кутаков і І. І. Нескоромний багато працювали в декоративно-художньому оформленні. А. М. Добарін був найактивнішим учасником як ведучий і організатор усіх інститутських концертів. В. І. Анпилогов і С. Є. Кутаков були учасниками драматичного гуртка Будинку вчених; брали участь у декількох спектаклях.

Промислові будівлі в наш час – це складні відповідальні споруди, у яких забезпечуються сприятливі умови для проведення виробничого процесу, для роботи людей. Передові досягнення в галузі вітчизняного і зарубіжного досвіду промислового будівництва знаходять відображення в навчальній роботі кафедри.

У дисципліні, що читається, викладаються загальні положення проектування виробничих будівель стосовно основних видів виробництва. Придїляється особлива увага питанням індустріалізації будівництва,

принципам типізації, міжгалузевої уніфікації, гнучкості й універсальності промислових будівель, екологічності їх будівництва, а також питанням гігієнічних умов продуктивної праці.

У ці роки наукова діяльність кафедри відбувалася у таких напрямках:

- акустичне дослідження зальних приміщень;
- дослідження звукоізоляції безлісних конструкцій підлог житлових будівель;
- захист приміщень від виробничого шуму;
- акустичне зонування житлових будинків;
- архітектурний аналіз пропорцій житлових кімнат;
- дослідження й удосконалення архітектурно-конструктивних рішень великоблочних будівель;
- дослідження конструкцій сумішених дахів будівель;
- дослідження гнучких житлових секцій;
- удосконалення методики проектування житлових будинків;
- єдина модульна система в будівництві (участь у її розробленні й удосконаленні);
- дослідження демографічної структури населення й удосконалення типових рішень житлових будинків;

– формування структури квартир для сільського житлового будівництва.

Наукові праці кафедри використані в проектуванні, будівництві і реконструкції житлових і цивільних будівель у Придніпров'ї. Результати досліджень публікувалися в наукових збірниках, журналах і в окремих монографіях, а також обговорювалися на конференціях і на Днях науки.

У 1967 році, у процесі створення архітектурного факультету, від кафедри архітектури відокремилася кафедра архітектурного проектування, а ще через два роки – кафедра історії, теорії архітектури й архітектурної графіки.

У результаті з кафедрою архітектури збереглися обов'язки підготовки архітекторів промислової спеціалізації і архітектурна підготовка всіх інженерних спеціальностей ДІБІ в галузі проектування промислових будівель і споруд.

З 1967 року кафедрою архітектури керував доцент І. К. Терзян. Іван Карапетович створив при кафедрі

аспірантуру; до наукової праці були залучені всі члени кафедри.

Наукова тематика мала напрямок у галузі промислової архітектури. Теми були пов'язані з проблемою організації середовища для робітників на промисловому підприємстві. Вирішенню цих питань була присвячена і держбюджетна, і хоздоговірна тематики.

У 1967 році при кафедрі створено лабораторію промислової естетики і культури виробництва, що надавала допомогу в естетичній організації підприємств. Рекомендації лабораторії впроваджувалися на Верхньодніпровському крохмалепаточковому комбінаті, на Дніпропетровському вагоноремонтному заводі і багатьох інших.

Належним чином поставлено роботу із залучення студентів до наукових досліджень. У 1973–1974 навчальному році кафедра була визнана гідною диплома другого ступеня за організацію НДРС.

У 1976 році на кафедрі повернули дисципліни цивільних будівель, які викладаються на інженерних факультетах, а також частину дисциплін, що читались на архітектурному факультеті.

На завідування кафедрою архітектури обраний доцент С. Є. Кутаков, який одночасно був заступником декана архітектурного факультету. У цей час на кафедрі працювали доценти – К. С. Рудаков, Я. Ю. Вассерман, М. Г. Фішман, Г. І. Луста, В. А. Бондаренко, А. В. Іванов; старші викладачі – Л. Ф. Троценко, А. М. Добарін, С. Н. Шаля; асистенти – Л. П. Гребенюк, П. А. Буциченко, І. І. Нескоромний, О. В. Разумова, Л. О. Тимошенко, І. О. Петрова. Трохи пізніше до роботи приступили асистенти Т. І. Мельникова і Л. П. Палагіна.

Протягом багатьох років кафедра архітектури, за завданнями обласних, міських і районних адміністрацій, виконувала великий обсяг завдань, творчого характеру із проектування і художнього оформлення різних об'єктів на громадських засадах.

Як декан архітектурного факультету (з березня 1981 р.) він приділяв велику увагу керівництву навчально-методичною

роботою кафедр, факультету. Багато сил і енергії він вклав у справу перебудови архітектурної освіти. Проведено велику роботу з організації довузівського комплексу архітектурної освіти. Організація в середній школі № 71 архітектурних класів, розроблення навчально-методичних програм і регулярне забезпечення нормальної роботи цих класів разом із керівництвом школи дало позитивні результати. Випускники цих класів протягом низки років були кращими студентами на архітектурному факультеті.

З 1981 по 1982 рік кафедрою завідував доцент Г. І. Луста, а в 1982 – доцент І. К. Мірошніченко. У 1983 році її очолив доцент В. А. Бондаренко.

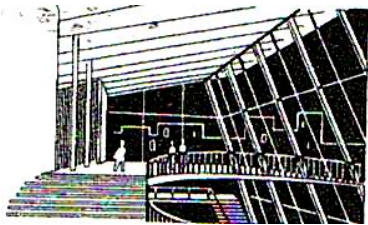
Після розформування кафедри міського будівництва на архітектуру повернулися викладачі: доценти Є. П. Самойлюк, В. І. Денисенко, А. П. Пилипенко. Кафедра поповнилася випускниками архітектурного факультету, аспірантами О. В. Челноковим, Ю. І. Захаровим і Н. Д. Демидовою. А в середині 1980-х сюди прийшли доцент Б. І. Маковецький і старший викладач С. М. Чернишенко. В березні 1989 року з посади с. н. с. проблемної лабораторії містобудівної акустики при кафедрі архітектури, яку за сумісництвом очолював с. н. с. Ю. І. Захаров, на посаду асистента кафедри архітектури перейшов П. М. Саньков.

Володимир Анатолійович Бондаренко в останні роки виконував дослідницьку роботу в галузі природної освітленості будівель, результати якої використовувалися проектними організаціями в практиці проектування; виступав із публікаціями в пресі, на науково-технічних конференціях. Позитивні відгуки про ці роботи подали ЦНДІ «Проектстальконструкція», Укркоммунбуд, Укргіпромез та інші організації. Він брав участь у проектуванні об'єктів аглофабрики заводу ім. Ілліча в м. Жданов та Центрального гірничо-збагачувального комбінату в м. Кривий Ріг.

Особливо хотілося б відзначити діяльність доцента, а потім професора кафедри Є. П. Самойлюка. Євген Павлович – автор теоретичних основ науково-методичних принципів і практичних методів містобудівної

акустики, засновник Дніпропетровської школи містобудівної акустики. З 1979 по 1982 рік він очолював комісію з боротьби із шумом у містах при Раді Міністрів України. Вчений створив на кафедрі Проблемну лабораторію з містобудівної акустики, що фінансувалася за рішенням Ради Міністрів України з держбюджету країни. Очолюючи роботу аспірантів як науковий керівник, він підготував і випустив 15 кандидатів наук, багато хто з них працює в академії й досі. Це О. В. Челноков, Ю. І. Захаров, П. М. Саньков, А. Г. Ярошук та ін. На жаль, пішли із життя Ю. В. Богданов, В. І. Денисенко.

Зібрані за багато років результати досліджень, отримані за допомогою

Будівельна фізика – дисципліна, що розглядає фізичні явища і процеси в конструкціях будівель, пов'язані з перенесенням тепла, звуку і світла. Основне завдання будівельної фізики – наукове обґрунтування застосування в будівництві таких матеріалів і конструкцій, а також вибору таких розмірів і форми приміщень, що забезпечили б оптимальні температурно-вологісні, акустичні і світлотехнічні умови в приміщеннях відповідно до їх функціонального призначення.

Будівельна фізика – невід'ємна складова курсу «Архітектура цивільних і промислових будівель», оскільки вона являє собою частину теоретичних основ архітектури.

До початку 1980 року в ДБІ був накопичений деякий досвід комплексного дипломного проектування, що мав кілька різновидів і форм. Серед них провідне місце належало комплексному міжвузівському дипломному проектуванню за участю виробництва. Кафедра архітектури вела звичайно 4...6 проектів із 16...20, які дипломувалися в навчальному році.

У науковій і варіантно-дослідній частині цих проектів розроблялися питання будівельної фізики, техніко-економічних обґрунтувань із порівнянням конструктивних і об'ємно-планувальних рішень, дослідженням архітектурних якостей фасадів, планування.

З партнерами по комплексному (міжвузівському і з виробничими підприємствами) проектуванню кафедра була пов'язана взаємними зобов'язаннями щодо наукової госпдогвірної (держбюджетної) тематиці або за договорами про творчу співдружність. Кафедра архітектури мала кілька таких договорів, у тому числі з

великомасштабного моделювання на акустичному полігоні ДБІ, потім у спеціальній заглушеній камері на полігоні ДБІ на території селища Мирний в Дніпрі, дали можливість Є. П. Самойлюку визначити деякі закономірності розподілу звуку в житловій забудові і запропонувати проектувальникам декілька шумографів для побудови карт шуму мікрорайонів (доц. В. І. Денисенко), від внутрішньоквартальних джерел шуму (проф. Ю. І. Захаров), на територіях із крутим рельєфом (доц. П. М. Саньков) та на територіях, що прилягають до транспортних розв'язок (аспірант О. Г. Ярошук).

Дніпропетровськими металургійним і хіміко-технологічним інститутами, проектними організаціями «Укргіпромет», «Гумпроект», «Дніпроцивілпроект», промисловими підприємствами ДЗМО і науково-дослідним і проектно-експериментальним інститутом (ЦНДІЕП) житла (Москва). Керівниками таких проектів від кафедри архітектури були доценти Я. Ю. Вассерман, А. В. Іванов, М. Г. Фішман, С. Є. Кутаков, В. А. Бондаренко, ст. викладач А. М. Добарін та ін.

За всіма комплексними проектами студенти-автори виступали з доповідями на наукових семінарах, наукових конференціях ДБІ, обласних та іногородніх, і були відзначені подяками ректора, похвальними грамотами і дипломами.

З 1993-го протягом 10 років кафедру очолював доцент О. В. Челноков. Олександр Васильович виконував свої наукові дослідження в галузі містобудівної акустики, реконструкції населених місць і житлових районів, а також реконструкції будівель і споруд.

Основний напрям наукової діяльності кафедри, який організував О. В. Челноков – «Дослідження екологічних аспектів архітектурних систем в умовах реконструкції і нового будівництва». У цьому напрямку кафедра одержала три патенти (доц. Ю. І. Захаров), підготувала трьох аспірантів та опублікувала близько 40 наукових статей.

Крім цього викладачі кафедри беруть участь у виданні архітектурних журналів «А.С.С.» і «Архітектура і престиж» (доц. Н. Д. Демидова), у діяльності регіонального відділення Всеукраїнського фонду «Інтер'єр», у міжнародних програмах із питань архітектури в Дніпропетровському відділенні Спілки архітекторів України.

Крім великого і різноманітного обсягу навчальної роботи, проводилися під керівництвом завідувача кафедри роботи з реального проектування, обстеження і висновків різних об'єктів міста за дорученням Глав АПУ, ДАБК Дніпропетровська.

У період завідування кафедрою Олександр Васильович провів велику роботу з відновлення і комплектації навчально-методичного фонду в різних напрямках навчального процесу. Він успішно працював над комплектуванням набору абітурієнтів на факультет, будучи головою методичної комісії з малюнка.

О. В. Челноков організував при кафедрі навчальну майстерню, у якій студенти спеціальності ПЦБ, у рамках підготовки фахівців і магістрів, виконують комплексні реальні дипломні проекти. Значна їх частина упродовжена в будівництво. Це проекти забудови Бахчисарайського району в Криму, експериментальне селище в м. Енергодарі об'єкти в Дніпропетровську й інші. Керівники – доценти С. М. Чернишенко і В. І. Денисенко.

Індустріалізація будівництва. Уніфікація конструктивних елементів і будівельних виробів – як глибоко укоренилися ці риси в сучасній архітектурі. Проблема зменшення кількісного складу номенклатури будівельних виробів була і залишається однією з гострих, найактуальніших проблем сучасного будівництва. Її вирішення вимагає подальшого розвитку діючої єдиної модульної системи. Це пов'язан**о із глибоким вивченням усіх напрямків будівельного мистецтва. Тут вистачить роботи для архітектора і вченого, будівельника і технолога і, звичайно, для допитливого і працюючого студента.

Працівники кафедри архітектури завжди активно брали участь у житті інституту, що у 1994 році був перейменований у Придніпровську академію будівництва й архітектури. Так, викладачі: О. Б. Петров, С. Є. Кутаков, В. А. Бондаренко, Г. І. Луста, Т. І. Мельникова, Я. Ю. Вассерман, В. Є. Горбоносів, І. Б. Мигай, І. І. Нескоромний, Є. П. Самойлюк, В. І. Денисенко, Ю. І. Захаров, Б. І. Маковецький, О. В. Разумова, П. М. Саньков, А. М. Добарін, Л. П. Гребенюк, Є. Н. Шаля; С. М. Чернишенко, Л. О. Тимошенко, І. О. Петрова та інші вели велику громадську роботу в різних напрямках. Це насамперед участь у забудові Дніпропетровська, у його благоустрої; діяльність у виборних органах; у художній самодіяльності; виховна робота серед студентської молоді тощо.

У 2003 році завідувачем кафедри архітектури став доцент Ю. І. Захаров. До обрання Юрій Іванович як старший науковий співробітник завідував проблемною лабораторією містобудівної акустики, в якій за час її існування захищено сім кандидатських дисертацій під науковим керівництвом доц. Є. П. Самойлюка (В. І. Денисенко, Ю. І. Захаров, Ю. В. Богданов, А. П. Пилипенко, О. В. Челноков, О. Г. Ярощук, П. М. Саньков) і одна – Н. Є. Конарева під науковим керівництвом проф. Ю. І. Захарова.

Ю. І. Захаров спеціалізується в галузі містобудівної акустики, екології, захисту від шуму містобудівних об'єктів, приміщень житлових, промислових та інших будівель; брав участь в архітектурному проектуванні прибудови актового залу до головного корпусу ДІБІ, універсального видовищного комплексу в парку ім. Чкалова та інших.

На фото: викладачі та співробітники кафедри архітектури: верхній ряд (зліва направо): к. т. н., доц. Саньков Петро Миколайович; ст. лаб. Зарецька Юлія Валеріївна; ст. викл. Трошин Михайло Юрійович; ст. викл. Палагіна Лариса Павлівна; зав. кафедри – к. т. н., проф. Захаров Юрій Іванович; ас. Д'яченко Ольга Сергіївна; проф. Кутаков Сергій Євгенович; ас. Кістол Антоніна Дмитрівна; ст. лаб. Мартов Анатолій Анатолійович; к. т. н., доц. Маковецький Борис Іванович. Нижній ряд (зправа – наліво): ст. викл. Литвин Олена Єгорівна; доц. Тимошенко Любов Олександрівна; ас., зав. лаб. Харук Любов Дмитрівна; к. т. н., доц. Денисенко Василь Іванович; ст. викл. Петрова Ірина Олегівна; к. т. н., проф. Разумова Ольга Владиславівна; ас. Могілевцева Ірина Никифорівна

Останнім часом проф. Ю. І. Захаров разом із доц. П. М. Саньковим і с. н. с. В. Ю. Захаровим займаються проблемою екології в архітектурній реконструкції. Під їх керівництвом творчий колектив кафедри виконує і впроваджує в будівельну практику реальні об'єкти в місті й області. Виконано і реалізовано в будівельній практиці більш ніж 150 реальних наукових розробок. Серед них – проектування акустики залів спортивного комплексу «Метеор», проект захисту від шуму прилеглої забудови до стадіону «Металург», який реконструюється; розробка оптимальних акустичних якостей будівельних конструкцій житлових будівель містобудівного ансамблю «Вежі»; зали кінотеатрів ТРЦ «Дафі»; будівлі багатофункціонального призначення ТРК «Мост-сіті»; виробничих комплексів харчової промисловості: «Експрес», АДВ та Діана, заводи «Олейна» та «Інтеркорн» та багатьох інших.

Ю. І. Захаров та П. М. Саньков – співавтори нового ДБН В.1.1-31:2013 «Захист від шуму» і трьох ДСТУ, які доповнюють цей ДБН (2014).

Розробки викладачів кафедри архітектури: проф. Ю. І. Захарова, доцентів В. І. Денисенка, Б. І. Маковецького, П. М. Санькова, старших викладачів Л. П. Палагіної та М. Ю. Трошина включені в реалізацію генеральних планів ряду міст – Москва, Санкт-Петербург, Таллінн, Рига, Вільнюс, Каунас, Нижній Новгород, Уфа, Гомель, Брест, Махачкала, Баку, Дніпропетровськ, Луганськ, Хмельницький, Чернівці, Севастополь, Ялта, Ужгород та інші – усього близько ста міст України та колишнього СРСР.

За роки керівництва кафедрою проф. Ю. І. Захарова зросли темпи залучення студентів у науково-дослідницьку роботу: при кафедрі працюють п'ять наукових студентських гуртків, проводяться олімпіади, кращі роботи направлялися на конкурси різного рівня, де вони посідали

призові місця (з 2003 року отримано 25 дипломів 1-, 2- та 3-го ступеня на Всеукраїнських конкурсах студентських наукових робіт і Міжнародних студентських конференціях в галузях архітектури і містобудування, екології, безпеки життєдіяльності, екологічної безпеки, мистецтвознавства.

За 75 років існування кафедра архітектури, будучи однією з основних кафедр вузу, завжди перебувала на передових позиціях у справі підготовки висококваліфікованих фахівців, формування технічної інтелігенції, патріотів нашої держави.

Зародившись у 1930 році, кафедра стала основою для створення на її базі в 1967-му архітектурного факультету. Факультету, що завжди був в авангарді з успішності студентів, із виконання суспільно-корисної роботи, за результатами огляду-конкурсу вишів України, де ведеться підготовка архітектурних кадрів.

На кафедрі архітектури трудилися й трудяться співробітники – керівники різних підрозділів: професор О. Б. Петров – організатор створення архітектурного факультету, потім – завідувач кафедри архітектурного проектування; професори А. А. Мірошніченко і Г. К. Клопко – завідувачі кафедри архітектурного проектування; проф. С. Є. Кутаков – декан архітектурного факультету; проф. О. В. Челноков – декан архітектурного факультету; доц. І. Б. Мигай завідувач кафедри ІТА; проф. Г. І. Луста – завідувач кафедри історії та теорії архітектури; проф. Є. П. Самойлюк – завідувач кафедри міського будівництва; доценти А. І. Дроздов, Т. І. Мельников, В. І. Денисенко та доц. П. М. Саньков – заступники декана факультету. З 1976 року до служби в Далекосхідному військовому окрузі (1977–1980) на кафедрі архітектури працював нинішній ректор ПДАБА проф. М. В. Савицький [3].

О. Б. Петров, В. Є. Горбонос, І. Б. Мигай, А. К. Терзян, С. Є. Кутаков, М. Г. Фішман, І. К. Мірошніченко, А. В. Іванов, І. І. Нескоромний, Г. К. Клопко за свою творчу працю прийняті до Спілки архітекторів України.

Традиції кафедри архітектури постійно оновлюються. На зміну ветеранам приходять їхні учні. Назавжди залишаться в пам'яті імена вчителів, які зробили значний внесок у справу розвитку науки і педагогіки, що виховали не одне покоління будівельників і архітекторів.

Наразі на кафедрі триває процес кадрового відновлення. Працюють над докторськими дисертаціями проф. Ю. І. Захаров, проф. О. В. Разумова і доц. П. М. Саньков. Ю. І. Захаров – дійсний член Міжнародної академії безпеки життєдіяльності, член-кореспондент Академії будівництва України і член-кореспондент Міжнародної інженерної академії. П. М. Саньков – дійсний член Міжнародної академії безпеки життєдіяльності, член-кореспондент Академії будівництва України. О. В. Разумова – член-кореспондент Академії будівництва України. В аспірантурі навчаються Ю. Є. Мішина (асистент кафедри архітектури, випускниця факультету ПЦБ, науковий керівник проф. О. В. Разумова) і А. М. Близнюк (випускниця архітектурного факультету, науковий керівник доц. П. М. Саньков); працюють над кандидатськими дисертаціями асистенти – А. Д. Кістол і О. С. Дьяченко (науковий керівник проф. Ю. І. Захаров).

Під науковим керівництвом доц. П. М. Санькова захищені кандидатські дисертації зі спеціальності «Екологічна безпека»: 2015 рік – Наталія Олексіївна Ткач, 2016 рік – Володимир Володимирович Гільов (підготував до захисту кандидатську дисертацію здобувач кафедри архітектури Бежан Джумберович Гваджайа).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. ДМА. SkyscraperPage : веб-сайт. URL : <http://415.dsma.dp.ua/home/kafedra/istoria-kafedri> (дата звернення: 20.08.2020).

2. Большаков В. И., Савицкий Н. В., Челноков А.В., Саньков П. Н. Вектор архитектурного образования – прагматизм или концепция. *Вісник Придніпровської державної академії будівництва та архітектури*. 2009. № 1–3. С. 14–22.

3. Данишевский В. В. Строительная механика на службе здоровья. *Молодий будівельник*. 09.11.2011. № 16–17. С. 3.

4. ПДАБА – PSACEA. SkyscraperPage : веб-сайт. URL : <https://pgasa.dp.ua/academy/struktura/upravlinnya/leadership/> (дата звернення: 20.08.2020).

5. RWTH AACHEN UNIVERSITY. SkyscraperPage : веб-сайт. URL : <https://www.rwth-aachen.de/go/id/a/?lidx=1> (дата звернення: 30.07.2020).

REFERENCES

1. DMA [DMA]. SkyscraperPage : web-site. URL : <http://415.dsma.dp.ua/home/kafedra/istoria-kafedri> (Accessed : 20.08.2020). (in Ukrainian)

2. Bolshakov V.I., Savitskiy N.V., Chelnokov A.V. and Sankov P.N. *Vektor arkhytekturnoho obrazovanyya – prahmatyzm yly kontseptsyya* [Vector of architectural education - pragmatism or concept]. *Visnyk Prydniprovskoyi derzhavnoyi akademiyi budivnytstva ta arkhitektury* [Bulletin of the Prydniprovsk State Academy of Civil Engineering and Architecture]. 2009, no. 1–3, pp. 14–22. (in Russian).

3. Danishevskiy V.V. *Stroitel'naya mekhanika na sluzhbe zdorov'ya* [Building mechanics at the service of health]. *Molodiy budivel'nik* [Young builder]. 09.11.2011, no. 16–17, p. 3. (in Russian).

3. Warsaw University of Technology. SkyscraperPage : web-site. URL : <https://www.pw.edu.pl/engpw> (Accessed : 30.07.2020).

4. DVNZ PDABA – PSACEA [SHEI PSACEA – PSACEA]. SkyscraperPage : web-site. URL : <https://pgasa.dp.ua/department/budmeh/> (Accessed : 20.08.2020). (in Ukrainian).

5. RWTH AACHEN UNIVERSITY. SkyscraperPage: web-site. URL: <https://www.rwth-aachen.de/go/id/a/?lidx=1> (Accessed : 30.07.2020).

Надійшла до редакції: 30.08.2020.